

Lesmap bij de theatervoorstelling

'IK en IK'

een woordarme theatrale dansvoorstelling voor iedereen vanaf 2 jaar

'IK en IK' zorgt voor een belevingsvolle en fantasierijke wereld voor de allerkleinsten en de minder allerkleinsten, doorspekt met de nodige humor en bewegingsvrijheid.

COMPAGNIE
gorilla

Inhoud

Dag Juf, Dag meester	3
Kringgesprek voor de voorstelling	4
Activiteiten die je vooraf kan doen in de klas	5 - 6
Kringgesprek na de voorstelling	7 - 8 - 9
Activiteiten als verwerking van de voorstelling	10 – 11 – 12 – 13
Tot ziens!	13

Dag juf, Dag meester

Wat fijn dat je met je kleuters naar 'IK en IK' komt kijken!

Voor veel kinderen zal 'IK en IK' de eerste theaterervaring zijn. De eerste keer naar het theater, de eerste keer gevoelens ervaren bij een voorstelling, de eerste keer donker in de zaal en applaus nadien, misschien wel de eerste keer op de bus of trein...Veel indrukken en prikkels, veel onzekerheden en emoties.

Kinderen moeten zich veilig voelen om van de voorstelling te kunnen genieten. Daarom is het belangrijk dat ze goed voorbereid naar de zaal te komen. De voorbereiding (en ook de nabespreking) gebeurt best in een rustige, vertrouwde omgeving zoals de klas, door de juf of meester. Maar we willen jou daar wel graag een handje bij helpen. Vandaar deze lesmap.

Voor de voorstelling

Het is goed om de kleuters voor te bereiden op de uitstap. Waar gaan we heen? Hoe gaan we ernaar toe? Wat kunnen we verwachten?

Na de voorstelling

Theater is geen extraatje. De bedoeling van de uitstap is niet alleen hen te leren naar theater te kijken. De bedoeling is om de kleuters door theater zichzelf en de wereld te leren kennen en er een plek te vinden waar ze zich goed voelen. Het is dus belangrijk om na het zien van 'IK en IK' nog even met de kinderen terug te komen op de voorstelling. Daarom ontwikkelden we voor 'IK en IK' enkele toepasselijke lesopdrachten. Je kiest als leerkracht zelf wat je toepast. Je kan variëren in je verwerking naargelang de behoeften van je klasgroep.

Veel plezier ermee in de klas en tot bij de voorstelling!

Kringgesprek voor de voorstelling

Een bezoek aan een theatervoorstelling bestaat uit verschillende stappen. Voor ons kleine maar voor een kleuter soms best wel grote. Ze gaan naar een plek waar ze nog nooit eerder geweest zijn. In die ruimte zijn heel wat prikkels waarop de kleuters kunnen reageren. Het is belangrijk dat ze hier goed op voorbereid zijn zodat ze met een veilig gevoel van de voorstelling kunnen genieten. Dat is, zowel voor de kinderen als de spelers, heel belangrijk.

Je kan in je bespreking vooraf best aan bod laten komen:

- Hoe gaan we er naartoe?
- Wat doen we met onze jassen?
- Zullen we daar met onze klas alleen zijn?
- Voor we de zaal binnengaan, gaan we eerst eens naar het toilet.
- Voor we de zaal binnengaan, doen we onze schoenen uit
- We blijven mooi zitten tijdens de voorstelling... (en verdere kleine afspraken)
- Als we allemaal in de zaal zitten, zal het even donker worden...maar daarna begint het toneel! Enz.

Je kan vrijblijvend op voorhand de trailer bekijken in de klas. Die kan je gratis bekijken op onze website www.compagniegorilla.be/ikenik

Hoe beter kleuters zijn voorbereid op wat komt, hoe leuker de theaterervaring. Zowel voor de kinderen, als voor jou als leraar en ook voor ons.

Activiteiten die je vooraf kan doen in de klas

Onderweg naar de voorstelling

Het verplaatsen van – en naar het theater is soms een waar avontuur en een activiteit op zich. “Naar het theater gaan” biedt een mooie gelegenheid om het thema “verkeer” in de klas aan te snijden. Hoe verplaatsen we ons op een veilige manier op straat, wat is het verschil tussen een auto, een bus, een trein, een fiets...

Waarom dragen we een fluohesje op straat? Hoe kunnen we veilig oversteken? Wat moet je doen bij groen, rood... Hieronder enkele tips/ideeën die je kan doen in de klas:

- Zeppe en zikki: leuke filmpjes over hoe je de straat moet oversteken (te vinden op youtube)
- Filmpje: Aya - “op de stoep blijven” (zie youtube)
- Filmpje: Aya – “stoeprand stop” (zie youtube)
- Maak een kartonnen zebepad en kleef het op de grond in de klas, zodat de kinderen kunnen oefenen en in een veilige omgeving de straat leren oversteken.
- Rood – en groensignaal: de kinderen staan achter een elkaar op een rij, wanneer de leerkracht een groene ballon omhoog houdt mogen de kinderen verder stappen, wanneer de leerkracht een rode ballon omhoog houdt moeten de kleuters stoppen.
- Doorheen de klas heeft de leerkracht met plakband een weg gekleefd. De kinderen kunnen langs deze weg met de bus naar de theatervoorstelling rijden. Aan de hand van verkeerslichten moeten ze hier en daar stoppen voor het rode licht. De leerkracht kan als politie optreden waar nodig.
- Een omgekeerde tafel kan dienen als bus, met kartonnen stuur en stoeltjes om erin te zitten.
- Je kan de kinderen ook een grote bus laten schilderen op een groot karton. (vaak kan je dit gratis verkrijgbaar bij Hubo of Gamma)
- Een bus op A3 blad printen en plastificeren. Je kan hierop de kleuters laten experimenteren met scheerschuur. Ze kunnen dan de draaibewegingen van de wielen nadoen als de bus zou rijden.

De theaterzaal

Vaak is de eerste theaterervaring van kinderen eentje die tijdens de schooluren plaatsvindt. Je kan de kinderen hierop voorbereiden door een beeld te schetsen van hoe zo'n theaterzaal er ongeveer uitziet. Enkele tips/ideeën die je kan doen in de klas:

- Je kan een (klein) podium bouwen in de klas waarop de kinderen om beurt iets mogen voorbrengen (een liedje dat ze kennen/leerden, een dansje, iets geks...)
- Een leuke drama-activiteit als kringmoment of afsluiting van de dag bvb: doe je mama eens na, wat zegt ze altijd, hoe doet ze... of doe alsof je iemand bent die de dieren verzorgt in de dierentuin,...

- Je kan een licht-donker-oefening doen. Alle kinderen zitten of liggen in de klas. Als het licht uit gaat, moet het zo stil mogelijk zijn, gaat het licht aan, dan mogen ze zingen en/of lawaai maken...
- Laat de kleuters zelf eens een lichtje meebrengen van thuis en (bekijk in een donkere klas) welke soorten lichtjes er zijn. Vb: nachtlampje, fietslampje, discobol, zaklamp,...
- Voor deze voorstelling moeten de kleuters hun schoenen uitdoen. Dit is niet bij alle voorstellingen zo. Oefen in de klas eens wie zijn/haar schoenen al zelf kan uit – en aandoen. Bekijk in de klas eens welke soorten schoenen er allemaal zijn. Wat is een schoenzool? Wie heeft de grootste schoenen, wie de kleinste? Eventueel kan je met de kleuters een schoenwinkeltje inrichten als hoek in de klas.

Bewegen zonder woorden

“Ik en IK” is een theatrale dansvoorstelling, waar weinig in wordt gesproken. Je kan ook veel vertellen door bewegingen te maken op muziek of door gewoon te luisteren naar muziek.

Laat de kinderen bewegen op muziek, zonder te spreken.

Maak gebruik van verschillende ‘harde (hardrock) en zachte (klassieke) muziek’, om het verschil in bewegen weer te geven.

Hoe groeit een baby?

“Ik en IK” gaat over de 4 verschillende ontwikkelingsfases van foetus tot kleuter.

Ga met de kleuters een klasgesprek aan hierover. Volgende vraagjes kunnen je hierbij op weg zetten:

Groeien baby’s in mama’s of papa’s buik? Hoe/wat eten de baby’s in de buik? Wie helpt mama om de baby uit te buik te halen? Wat eet/drinkt de baby na de geboorte? Kan een baby stappen? Wat doet een baby zoal? ...

Kringgesprek na de voorstelling

Na een theaterbezoek met veel prikkels, avontuur, emoties, muziek en uitdagingen is het interessant om de volgende dag, rustig in de kring even na te bespreken.

- Wat hebben we gezien?
- Wat gebeurde er allemaal?
- Welk verhaal werd er verteld?
- Wie waren de hoofdrolspelers? Waren deze zus en broer, vrienden, verliefd?...

Hiermee maak je de herinnering aan de voorstelling weer levend en breng je de focus op het theaterstuk zelf. Let wel dat de nabespreking gaat over de inhoud, de thematieken en gevoelens die de voorstelling teweeg bracht. Dus niet over de weg naar de theaterzaal en andere praktische zaken die bij het bezoek kwamen kijken.

Je kan ook polsen naar de persoonlijke bevindingen van de kleuters. Zo leer je als leerkracht de kinderen nog beter kennen.

- Wat vond je het mooist?
- Wat vond je het leukst?
- Vond je iets niet leuk?
- Wat vond je grappig?
- Was er iets gevaarlijks?
- Was er ook iets waar je droevig van werd? ...

Hieronder vind je enkele foto's die je kan gebruiken om samen met de kleuters even na te praten over de voorstelling. Zo kan je bepaalde beelden opfrissen en kunnen er leuke reacties ontstaan van de kleuters.

Activiteiten als verwerking van de voorstelling

Zingen en Swingen

Het liedje dat de kinderen ongetwijfeld opgevangen hebben uit de voorstelling en blijft hangen is volgend liedje: (te beluisteren op de trailer van 'IK en IK' www.compagniegorilla.be/ikenik)

Groen, geel, rood,
'k wil choco op mijn brood.
3,6,1
'k heb een kleine grote teen
Samen dansen, samen zwansen
zonder jou is er geen IK en IK
Bik Bik hap tik tik+

Groen, geel, rood,
waarom word ik groot
3,6,1
mijn knie zit aan mijn been
Samen dansen, samen zwansen
zonder jou ik er geen IK en IK

- Het is leuk om dit liedje in de klas nog eens te zingen. De kleuters kunnen zichzelf eventueel begeleiden met muziekinstrumentjes.
- De leraar kan dit liedje ook zingen, terwijl de kinderen dansen/bewegen op het liedje. Wanneer de leraar stopt, moeten de kinderen ook stokstijf blijven stilstaan... Zo het bewegen en stoppen telkens afwisselend herhalen. Succes verzekerd bij de allerkleinsten!

Van foetus tot kleuter

De voorstelling geeft de verschillende ontwikkelingsfases weer van foetus tot kleuter. Je kan hier rond in de klas werken adhv eenvoudige dramatiseer spelletjes:

- Doe alsof je je mama heel lang niet gezien hebt.
- Doe alsof je niet wil dat je mama weggaat.
(verlatingsangst)
- Gevoelens uitbeelden: (eerder voor grotere kleuters)
Bang, Boos, Verdrietig, Blij, Verlegen, Furieus, Verrast,...
- Doe een baby na die honger heeft
- Maak je zo klein mogelijk alsof je zelf als een baby in de buik zit ...

Op een bepaald moment in het stuk zien de spelers elkaar niet. Baby's kunnen in het begin van hun leven ook nog niet kijken. Laat de kleuters dit ervaren door enkele Blindeman -spelletjes te spelen:

- 1 Kind staat geblinddoekt in de kring en moet voelen welk kind er voor hem/haar staat. Enkel door te voelen aan de haren, kleding,...
- Laat de kleuters een stukje parcours doen met een blinddoek. (voor oudere kleuters kan je het al iets moeilijker maken)
- 1 kleuter zit geblinddoekt in de kring en heeft een sleutel voor zich liggen. Hij/zij moet die bewaken. Een ander kind mag de sleutel proberen stelen, zonder getikt te worden door de geblinddoekte bewaker.

Muziek en emoties

In (instrumentale) muziek kan je horen of iemand blij, boos of verdrietig is. Deze emoties kwamen ook duidelijk voor tijdens de voorstelling. Kleine kinderen kunnen deze emoties vaak nog niet verwoorden, daarom kan je bij deze oefening werken met emoticons. Beperk de oefening bij de allerkleinsten ook maar tot 3 emoties. Laat de kinderen een liedje horen. Door goed te luisteren, moeten ze het juiste gevoel (adhv emoticons) aanduiden dat past bij het liedje.

Gevoel: Blij Voorbeelden van muziek:

- Toreador's Song, Carmen – Bizet
- Spring, Four Seasons – Vivaldi
- Eine kleine nachtmusik – Mozart
- Russian Dance, The Nutcracker – Tsjajkovski

Gevoel: Verdrietig Voorbeelden van muziek:

- Symphony no.5 – Mahler
- Prelude de E minor – Chopin
- Adagio for strings – Barber
- Fairytale – Ludovico Einaudi

Gevoel: Boos Voorbeelden van muziek:

- Dance of the knights, Romeo and Juliet – Prokofiev
- Allegro – Shostakovich
- Marche au supplice, Symphonie fantastique – Berlioz
- Incident at isla Nublar, Jurassic Park – John Williams

Beweging als tussendoortje

Tijdens de voorstelling 'IK en IK' werden er ritmes geslagen op de trommel en de spelers stampen nadien hetzelfde ritme. Dit is leuk als tussendoortje in de klas. Alle kleuters hebben

vaak nood aan wat beweging. Je kan als leraar hiervoor een djembé, trommel of ander muziekinstrument gebruiken. Je slaat een bepaald ritme en de kleuters moeten het dan proberen na te klappen of stampen met hun voeten. Je kan eenvoudig beginnen en de moeilijkheidsgraad opdrijven.

pleZAND

Bij het begin van de voorstelling 'IK en IK' wordt er zand op het podium gestrooid. Er zijn als verwerking van deze voorstelling oneindig veel mogelijkheden om met kleuters rond zand te werken.

Enkele tips/ideeën om na de voorstelling uit te voeren in de klas:

- Vraag de kinderen wie er al eens aan zee geweest is. Wat is er allemaal te zien aan zee? Laat de kinderen hierover vertellen.

Na dit (kort) gesprek kan je de zee en het strand even naar de klas brengen door volgende yoga-oefening: 'de golven van de zee'. Het is een natuur-belevende oefening die bijna altijd succes heeft bij kleine kinderen. Alle kleuters liggen op de grond (of per 2 op een yogamatje). Zorg ervoor dat je zelf ook meedoet, zodat je de bewegingen kan voordoen.

Sluit je ogen en beeld je in...

Het is zomer en buiten is het lekker warm. Het ideale moment voor een dagje aan zee om lekker te genieten van het strand en de zee. Beeld je in dat je aan zee bent. Je wil direct naar het strand. Je voelt het zand tussen je tenen glijden en zoekt een rustig plekje op het strand.

Je ziet in de verte de zee. De golven bewegen zachtjes op en neer.

Ga nu rustig op je buik liggen. Je ligt op je handdoek in het zand.

Je voorhoofd mag rusten op de grond.

Schuif je voeten tegen elkaar.

Leg je handen plat op de grond naast je hoofd.

Beeld je nu in dat je zelf een golf van de zee bent.

Duw je buik naar boven door met je handen in het zand te duwen. Doe je hoofd naar boven.

Bij het uitademen, kom je zachtjes terug naar voren en leg je je voorhoofd terug op je handdoek in het zand.

Herhaal deze golfbeweging volgens je eigen ritme (niet te snel na elkaar).

Voel je je helemaal een echte golf van de zee nu? Laat je maar rustig mee op en neer bewegen met de andere golven.

Belangrijk is dat je dit herhaalt in stilte, zodat je de zee echt kan horen...(of ruiken)

Je kan deze yoga-oefening best inplannen bij momenten wanneer de kleuters moeite hebben met rustig worden. (naar het einde van de week toe) Deze oefening heeft gunstige effecten voor het lichaam en de geest.

Het is een hele leuke oefening om met kleine kleuters te doen. Zij hebben veel fantasie, waardoor de oefening bijna altijd succes heeft.

- Laat de kinderen vrij spelen in de zandbak of geef materiaal waarmee ze figuren kunnen maken. Bvb: schelpjes, vormpjes, schepjes...
Je kan de kinderen ook laten tekenen met stokjes in het zand. Of gewoon met hun vingers/handjes laten tekenen, zoals de spelers in het begin van de voorstelling deden.

- Laat de kinderen eigen creaties maken op licht – en zandtafels.
Je kan deze ook zelf maken met een (doorzichtige) witte plastic en een lichtspot eronder.
- Je kan de kinderen zand laten kleuren met krijt. Hiervoor heb je droog wit zand nodig. Als het gekleurd is, kan je de laagjes in een doorzichtige beker/potje doen. Het zorgt vaak voor mooie effecten!
- In de voorstelling stappen de spelers met hun blote voeten op zand. Je kan de kinderen dat ook laten ervaren door ze met blote voeten in een zandbak of bak met zand te laten stappen. Of je maakt een blote voeten pad waarbij kleuters verschillende ervaringen opdoen:
  - 1) droog zand
  - 2) zand met schelpjes
  - 3) zand met stokjes...
  - 4) nat zand
 Nadien kan je in de klas bespreken wat ze het aangenaamst vonden om in te stappen. Waarom wel/niet...?
- Pas na de voorstelling mochten de kleuters samen met de spelers met hun voeten in het zand tekenen. Je kan dit in de klas nog eens overdoen. Laat ze een zon, banaan, appel, gezichtje,... tekenen in het zand en laat ze nadien hun ervaringen delen.

Tot ziens!

Hopelijk hebben jullie genoten van de voorstelling.
Bedankt voor jullie bezoek en graag tot een volgende keer!

COMPAGNIE
gorilla

IK en IK

Concept & Spel: Jona den Aantrekker en Jan Sas
Live muziek: Patricia Van Cutsem

Belevingsmoment: compagnie gorilla
Coaching: Helder Seabra
Eindregie: Ann Claes
Kostuum: Kornelia Bonnaerens
Lichtontwerp: GC De Wildeman
Co-productie: GC De Wildeman en Cinema Plaza
Foto's en Trailer: Victor Cauwe
Productie: Compagnie Gorilla